

Overzicht van de

Achter Glas Schilderijen

en

de werken van Weel'n Dina

tentoongesteld in

Het Onderschoer

van 16 juli tot 22 augustus 2014

Samenstelling:

Diny Horstman

Joke Tijink

Foto's en catalogus:

Albert Bouwmeester

Inleiding

Diny Horstman en Joke Tijink zijn dit jaar op zoek gegaan naar Huwelijkschilderijen om daarmee een expositie in het Onderschoer in te richten.

Deze schilderijen zijn meestal gemaakt ter gelegenheid van een huwelijk of een 25 jarig huwelijk. Het schilderij werd dan cadeau gedaan en kreeg vervolgens een prominente plaats in de mooie kamer. Vaak boven een deur. Het echtpaar Voortman Bolten (zie doek 2) exposeerde in 1995 trots met het schilderij dat 60 jaar hun woonkamer had gesierd.

Tijdens het verzamelen bleken er ook schilderijen tevoorschijn te komen die niet voor een huwelijk gemaakt zijn. Schilderijen met een boodschap uit de bijbel zoals die ook de huwelijkschilderijen siert. Ze hebben echter allemaal gemeen dat ze met de zelfde techniek zijn gemaakt: Achter glas schilderen. En deze naam is ook gebruikt voor de expositie.

Dit soort schilderijen was populair in de eerste helft van de vorige eeuw. De oudste schilderijen in deze expositie zijn uit 1918, de jongste uit 1942. Sommigen zijn zeer goed bewaard en zien er prachtig uit, anderen waren inmiddels op zolder beland, maar zijn voor deze expositie weer tevoorschijn gehaald.

Samen geven ze een fraai tijdsbeeld van een stukje volkskunst en cultuur rond het vieren van een huwelijk in de eerste helft van de vorige eeuw.

De Oudheidkamer Enter dankt iedereen voor het beschikbaar stellen van de schilderijen.

Expositie Huwelijksschilderijen

In het Onderschoer van
Klompen- en Zompenmuseum
't Schöpke in Enter

zomer 2014

■ Het diamantechtpaar Voortman uit Enter. Het schilderij dat zij van broers en zussen op de bruiloft kregen heeft al die jaren de wand gesierd.

ENTER – In hun leven verliep niet alles even voorspoedig. Maar het 60-jarig bruidspaar Voortman uit Enter heeft zich daar niet door uit het veld laten slaan. „Blijven lachen, dat is ons devies altijd geweest. En gelukkig lachen we ook steeds veel met elkaar”, zegt G.J. Voortman (57), in Onu Centrum bij de Gereformeerde kerk werd deze week een receptie ter ere van het bruidspaar gehouden. De buurt maakte een mooie boog bij hun woning aan de Huttenmansweg en ook de huiskamer was feestelijk versierd. Het 60-jarig paar likt tussen de stingers met plezier even terug in de tijd.

Voortman is een geboren en getogen Enterenaar, zijn wief stond aan de Ypeloweg, waar zijn vader een boerenbedrijf runde. „Vader overleed vroeg en samen met drie broers heb ik het bedrijf toen voortgezet. Een zwaar, maar heerlijk vrij bestaan”. Hij vond zijn vrouw, Trij (1938), in Zeeland.

„Op feestdagen

TER HERINNERING
AAN HET
HUWELUK
VAN
GERRIT JAR VOORTMAN
OLSTIBURG BOLTEN
1935

Tub. 27-10-95

Duitsers zeventien boeren uit de directe omgeving op. Zeventien dagen zat ik, samen met buren, in de gevangenis en viel daar zeventien pond af”. De ervaring is er volgens het echtpaar één en noot meer te vergeten. Daarom vinden zij het ook goed dat dit jaar aan de Huttenmansweg een gedenksteen is opgericht ter nagedachtenis aan de omgekomen joden in Enter.

In haar actieve leven maakte de bruid, uit hobby, heel wat potten jam, waar veel Enteranen van genuttigd hebben. Haar man leest nog steeds veel. „Krenten, bodems, maar ook vakbladen van het boerenbedrijf”, weet zijn enige zoon, die het bedrijf overnam. Hoewel het echtpaar Voortman een fijn feest heeft gehad liggen de beste herinneringen toch rond de viering van hun 50-jarig huwelijksfeest. Rond die tijd kwamen hun eerste kleindochter ter wereld. „Een prachtig cadeau”, zegt de diamantbruid uit de grond van haar hart. Inmiddels heeft

Een dieptepunt had plaats in de oorlog, toen Voortman werd opgepakt „wegens hulp aan joden. Er zat een groep joden onderdookers in een kippenschuur in de buurt. Als boeren zetten we voor hen weloem wat aard- en zand. Toen zij ech-

Bron: dagblad Tubantia, 27-10-1995

Schilderij 1

Tekst: 25 jarige Echtvereniging Lammertink / Getkate

Jaartal: 14 juni 1932

Bijzonderheden:

Eigenaar:

Fam. W. Nijenhuis, Kartelaarsdijk 3

Schilderij 2

Tekst: Huwelijk Voortman / Bolten

Jaartal: 24 oktober 1935

Bijzonderheden:

Alhoewel de makers van de doeken meestal niet bekend zijn, is er toch een structuur in te herkennen. Vergelijk deze v. eens met schilderij 10. Elf jaar verschil in leeftijd, maar toch de zelfde versieing, elementen (gevouwen habden) en lettertype. Duidelijk van de zelfde schilder!

Eigenaar:

Fam. G. Voortman, Huttemansweg

Schilderij 3

Tekst: Mijn juk is zacht, mijn last is licht

Jaartal: Onbekend

Bijzonderheden:

De Achter-glas techniek werd ook gebruikt voor schilderijtjes met bijbel teksten. Zoals te zien in de Schilderijen 3, 4 en 5.

Eigenaar:

Dini te Brink, Wierdenseweg 18

Schilderij 4

Tekst: Genade zij U en Vrede

Jaartal: Onbekend

Bijzonderheden:

Duidelijk een tweeling stuk met Schilderij 3. Zelfde achtergrond, lettertype en lijst.

Eigenaar:

Dini te Brink, Wierdenseweg 18

Schilderij 5

Tekst: Hij is mijn Rotssteen en mijn Heil

Jaartal: Onbekend

Bijzonderheden:

Eigenaar:

Fam. Ter Weel, Past. Heimerinkstraat 7

Schilderij 6

Tekst: Huwelijk Pluimers / Schipdam

Jaartal: 1927

Bijzonderheden:

Let op de bijzonder fraaie lijst

Eigenaar:

Fam. E. Pluimers, Daalackers 2A

Schilderij 7

Tekst: Huwelijk Bloemendal / Broeze

Jaartal: 16 mei 1918

Bijzonderheden:

Bijzonder rijk versierd schilderij. Meerkleurige letters, letters van verschillende kleuren.

Eigenaar:

Merv. S. Hofman – Slot, Rijssenseweg 35

Schilderij 8

Tekst: Huwelijk Kolhoop / Lohuis

Jaartal: 1932

Bijzonderheden:

Dit schilderij toont weinig versiering, waardoor er veel nadruk op de bijbeltekst komt. Er is een opmerkelijk verschil tussen de eenvoudige lettertypes die gebruikt zijn voor de namen en de bijbeltekst en anderzijds de mooi versierde letters voor "Ter herinnering aan...". Alsof de namen door een andere, minder ervaren schilder zijn toegevoegd.

Eigenaar:

Fam. H. Meilink, Marcus Samuelstraat 46

Schilderij 9

Tekst: Huwelijk Puppels / Wassink

Jaartal: 1927

Bijzonderheden:

Let op de goede conditie van dit schilderij.

Eigenaar:

Mevr. M. Puppels, Reggestraat 104

Schilderij 10

Tekst: Huwelijk de Wilde / Wassink

Jaartal: 1924

Bijzonderheden:

Het omliggende patroon is gelijk aan dat van Schilderij 2. De letters (font) zijn wat sierlijker en kleurrijker.

Eigenaar:

Mevr. J. de Wilde – ter Haar, Bornerbroekseweg 3A

Schilderij 11

Tekst: **Huwelijk ten Brinke Vasters**

Jaartal: **1941**

Bijzonderheden:

Hier is geen zilverpapier gebruikt, waardoor glinsteringen veel minder zijn. De achtergrond is als enige van alle schilderijen in groen geschilderd. De uitstraling van het schilderij is daardoor heel anders.

Het schilderij is aangeboden door de broers en zussen van de bruid, Johanna Vasters. Zij komt uit Markelo.

Eigenaar:

Fam. Ten Brinke, p/a v. Uiterstraat 46

Schilderij 12

Tekst: Huwelijk Tijink Naafs

Jaartal: 1942

Bijzonderheden:

Eigenaar:

Mevr. T. Tijink, Langevoortsweg 7 A.

Schilderij 13

Tekst: Ter herinnering aan uw 25 jarig huwelijk

Jaartal: 1921

Bijzonderheden:

Niet op naam gesteld schilderij met naast tekst ook bloemen en landschap motieven. Achter glas schilderijen werden dus niet altijd gemaakt voor een specifiek bruidspaar, er was ook een soort confectie.

De lijst is rechts onder ernstig beschadigd.

Eigenaar:

Fam Bouwmeester, Reintsweg 8

Schilderij 14

Tekst: Huwelijk Bouwmeester / Boonk

Jaartal: 1922

Bijzonderheden:

Een voorbeeld van een schilderijtje gevonden op zolder na de oproep voor deze expositie. Het verkeert in een slechte toestand, de lijst is gerenoveerd. De glimmende laag is verloren gegaan, terwijl ook de kleuren verdwenen zijn.

Een klein, eenvoudig schilderij gemaakt ter gelegenheid van een huwelijk. De huwelijksdatum (8 april 1922) is niet vermeld!

Eigenaar:

Fam Bouwmeester, Reintsweg 8

Schilderij 15

Tekst: 25 jarige echtvereniging Voortman / Reef

Jaartal: 4 mei 1918

Bijzonderheden:

Eigenaar:

Fam. J. ter Steege, Bornerbroekseweg 18 A

Schilderij 16

Tekst: Huwelijk ter Haar Keppels

Jaartal: 20 mei 1920

Bijzonderheden:

Het schilderij is behoorlijk beschadigd aan de achterkant. Daardoor kun je echter ook goed de techniek zien van het "achter-glas" schilderen (zie volgende pagina).

Eigenaar:

Mevr. D. ter Haar – Hoevink, Reggestraat 98

De techniek van het “Achterglas schilderen”

De techniek van achterglasschilderen heet met deftige woorden ‘verre églomisé’ en is erg ingewikkeld, omdat men in omgekeerde volgorde moet werken. In plaats van eerst de achtergrond en dan pas de voorgrond te

schilderen, begint men bij het achterglasschilderen met de details van de voorgrond.

Eerst werd een tekening gemaakt. Dan komen de letters op papier (sjablonen). Deze worden op de glasplaat geplakt. In spiegelbeeld beschilderd. De letters en b.v. de voorstelling wordt uitgespaard, de rest ingekleurd. De hele glasplaat wordt zwart geverfd met uitzondering van de

Op de achterkant van dit schilderij is goed het gebruik van zilverpapier voor de glanzende versieringen te zien.

letters en de voorstelling. Telkens wordt een andere kleur ingevuld. Voor de zilveren letters werd zilverpapier van de sigaretten- of chocoladeverpakking gebruikt. Dit zilver- en soms ook goudpapier werd gekreukeld voor een mooi effect.

Men werkt laag voor laag naar achteren om de schildering uiteindelijk af te sluiten met de achtergrond, bij de schilderijen hier een zwart of groen vlak. Tot slot werd de achterkant ter bescherming beplakt met karton.

(bron: www.jrvanderkolk.nl)

Mevrouw Dini ter Haar - Hoevink met het huwelijksschilderij van haar ouders. Jammer genoeg beschadigd. Maar juist hierdoor is aan de achterkant te zien hoe deze kunstwerkjes werden gemaakt.

Foto-impresie van de expositie

Expositie Achter glas Schilderijen

Oudheidkamer Enter

Prachtige werkstukken van Dina en haar leerlingen.

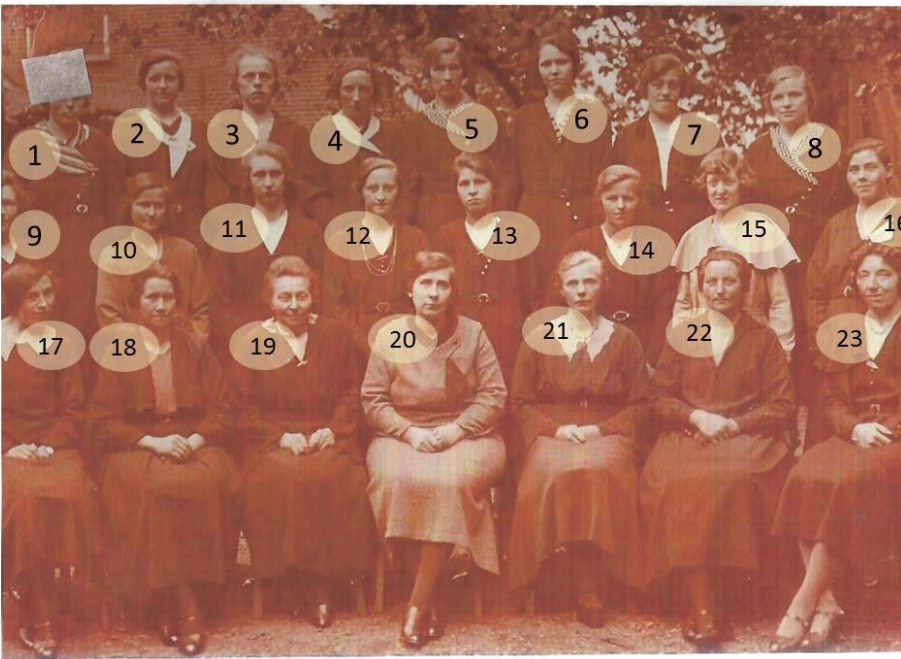
Diny Horstman vertelt vol enthousiasme over de werken van Weel'n Dina

Dina Voortman in de keuken van de boerderij de weele aan de Ypelo weg. Woonhuis,

De leerlingen van Weel'n Dina omstreeks 1930.

9	
10	
11	Marijke ter Steege - Wolves
12	
13	
14	
15	
16	
17	Juffrouw Schuurman
18	
19	
20	Mevr. Koldewijn
21	Bertha Hietbrink - Horstman
22	Dina Koenderink (Koonks Dina)
23	Mevr Dina Voortman (Weel'n Dina)

1	Mevr. Dina Hemmink - Brunnekreef	5	Mevr. Altena - Nijmeier
2	Mevr. M. Olijdam - Luttikhedde	6	
3	Mevr. Hanna Morssink (Meijers Hanna)	7	
4	Mevr. Dika Pek - Brunnekreef	8	

